

Dokument s plenarne sjednice

B9-0066/2023

16.1.2023

PRIJEDLOG REZOLUCIJE

podnesen nakon izjave Komisije
u skladu s člankom 132. stavkom 2. Poslovnika
o odgovoru EU-a na prosvjede i pogubljenja u Iranu
(2023/2511(RSP))

Ernest Urtasun, Hannah Neumann, Jordi Solé, Rosa D'Amato, Francisco Guerreiro, Ignazio Corrao, Alviina Alametsä, Claude Gruffat, Anna Cavazzini, Tineke Strik, Mounir Satouri, Katrin Langensiepen, Markéta Gregorová, Yannick Jadot, Gwendoline Delbos-Corfield, Jakop G. Dalunde, Alice Bah Kuhnke
u ime Kluba zastupnika Verts/ALE-a

**Rezolucija Europskog parlamenta o odgovoru EU-a na prosvjede i pogubljenja u Iranu
(2023/2511(RSP))**

Europski parlament,

- uzimajući u obzir svoje prethodne rezolucije o Iranu,
 - uzimajući u obzir izjavu glasnogovornice Europske službe za vanjsko djelovanje (ESVD) od 7. siječnja 2023. o najnovijim pogubljenjima u Iranu,
 - uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 14. studenoga 2022. o ženama, miru i sigurnosti, zaključke Vijeća od 12. prosinca 2022. i dodatne restriktivne mjere koje su u njima sadržane te zaključke Vijeća od 15. prosinca 2022.,
 - uzimajući u obzir izjavu Visokog predstavnika Europske unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku u ime Europske unije od 25. rujna 2022. i izjavu glasnogovornice ESVD-a od 19. rujna 2022. o smrti Mahse Amini,
 - uzimajući u obzir smjernice EU-a od 8. prosinca 2008. o nasilju nad ženama i djevojčicama te borbi protiv svih oblika diskriminacije žena i djevojčica,
 - uzimajući u obzir činjenicu da je 2012. Nagrada Saharov za slobodu mišljenja dodijeljena Irancima Nasrin Sotoudeh i Jafaru Panahiju,
 - uzimajući u obzir izjavu visoke povjerenice UN-a za ljudska prava od 10. siječnja 2023.,
 - uzimajući u obzir izjave posebne izvjestiteljice UN-a o stvarnoj odgovornosti za poginule u nedavnim prosvjedima od 26. listopada 2022. i izjave od 22. rujna 2022. o stanju ljudskih prava u Islamskoj Republici Iranu, u kojima se zahtijeva odgovornost za smrt Mahse Amini i poziva na okončanje nasilja nad ženama,
 - uzimajući u obzir Rezoluciju S35/1 Vijeća UN-a za ljudska prava od 24. prosinca 2022. o uspostavi neovisne međunarodne misije za utvrđivanje činjenica o Islamskoj Republici Iranu,
 - uzimajući u obzir Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima (ICCPR),
 - uzimajući u obzir Opću deklaraciju o ljudskim pravima,
 - uzimajući u obzir članak 132. stavak 2. Poslovnika,
- A. budući da je smrt iransko-kurdske žene Jine Mahse Amini u rujnu 2022. nakon njezina uhićenja i zlostavljanja koje je počinila takozvana moralna policija izazvala prosvjede diljem zemlje pod vodstvom žena koje su zahtijevale odgovornost za smrt gđe Amini i pozvale na okončanje nasilja i diskriminacije nad ženama u Iranu;
- B. budući da su se prosvjedi pretvorili u paniranski prosvjedni pokret koji zahtijeva

dalekosežne promjene i koji poziva na pad Islamske Republike Irana;

- C. budući da je jedini odgovor iranskog vodstva i sigurnosnih snaga, posebno Islamske revolucionarne garde (IRGC) i paravojnih snaga Basij, bio smrtonosna represija nad prosvjednicima i neistomišljenicima, nesrazmjerne usmjerenja na ugnjetavane manjinske skupine kao što su Baluchi i Kurdi; budući da iranski dužnosnici provode rodno uvjetovano i seksualno nasilje nad ženama i djevojčicama; budući da su, prema podacima organizacije Amnesty International, iranske sigurnosne snage nezakonito i namjerno na prosvjednike ispaljivale bojevo streljivo, zabranjenu sačmu i druge metalne projektilte te su prosvjednike nastojale rastjerati i zastrašiti korištenjem suzavca, vodenih topova i premlaćivanjem palicama;
- D. budući da su, prema navodima skupina za ljudska prava, iranske sigurnosne snage ubile stotine mirnih prosvjednika; budući da su, prema organizaciji Human Rights Watch, uhićene tisuće prosvjednika; budući da su tisuće prosvjednika službeno optužene te im je suđeno u montiranim postupcima, a stotine njih osuđeni su na smrt; budući da se fizičko ili psihičko mučenje koristilo za prisiljavanje pritvorenika na davanje „priznanja”, koja se emitiraju na iranskoj državnoj televiziji;
- E. budući da je 227 od 290 zastupnika u iranskom parlamentu u studenome 2022. donijelo izjavu u kojoj od sudstva zahtijevaju „odlučno djelovanje” protiv onih koji prosvjeduju;
- F. budući da je u prosincu 2022. iranski režim započeo s pogubljenjima prosvjednika; budući da je 8. prosinca 2022. pogubljen 23-godišnji prosvjednik Mohsen Shekari; budući da je 12. prosinca 2022. javno pogubljena 23-godišnja Majidreza Rahnavard; budući da su 7. siječnja 2023. u Iranu obešeni 22-godišnji Mohammad Mehdi Karami i Seyyed Mohammad Hosseini; budući da su te četiri osobe obešene zbog sudjelovanja u mirnim prosvjedima nakon ubrzanih suđenja koja nisu ispunila minimalna jamstva poštenog suđenja i pravičnog postupka; budući da, prema Amnesty Internationalu, iranske vlasti trenutačno nastoje izreći smrtnu kaznu za još 26 osoba;
- G. budući da su iranski glumci, glazbenici, sportaši i druge poznate osobe javno podržali prosvjede protiv kleričkog vodstva; budući da su u prosincu 2022. iranske vlasti uhitile iransku glumicu Taraneh Alidoosti nakon što je kritizirala državnu primjenu smrтne kazne protiv prosvjednika; budući da je u siječnju 2023. puštena na slobodu uz jamčevinu;
- H. budući da je Vijeće UN-a za ljudska prava 24. studenoga 2022. izglasalo da će uputiti neovisnu međunarodnu misiju za utvrđivanje činjenica u Islamsku Republiku Iran,
- I. budući da je iranski režim, kao odgovor na masovno protivljenje vlasti i prosvjede, nametnuo opsežne blokade pristupa internetu, što je drastično ograničilo svu digitalnu komunikaciju u zemlji; budući da je konzorcij skupina za digitalna prava dokazao da iranska vlada primjenjuje sve širi skup tehničkih mogućnosti kako bi stanovništvu otežala zaobilaženje digitalnih ograničenja;
- J. budući da ubojstvo Jine Mahse Amini svjedoči o aktualnoj krizi ljudskih prava i struktturnom rodno uvjetovanom nasilju nad ženama u Iranu koje se održava zbog sustavnog nekažnjavanja iranske vlade i njezina sigurnosnog aparata, što je omogućilo rašireno mučenje, kao i izvansudska pogubljenja i druga nezakonita ubojstva;

- K. budući da su mnoge žene koje se bore za ljudska prava posljednjih godina uhićene, osuđene i zatvorene zbog svoga dugotrajnog miroljubivog rada na promicanju ljudskih prava žena;
 - L. budući da je EU usvojio restriktivne mjere povezane s povredama ljudskih prava, uključujući zamrzavanje imovine i zabranu izdavanja viza za pojedince i subjekte odgovorne za teške povrede ljudskih prava, kao i zabranu izvoza u Iran opreme koja bi se mogla koristiti za internu represiju i opreme za praćenje telekomunikacija;
 - M. budući da je EU u zaključcima Vijeća iz studenoga i prosinca 2022. uveo restriktivne mjere protiv 60 pojedinaca i osam subjekata u Iranu koji su odgovorni za smrt Jine Mahse Amini i neumoljivu represiju nad iranskim prosvjednicima;
 - N. budući da je, kao odgovor na sankcije koje je Iran nametnuo zastupnicima u Europskom parlamentu, Parlament u studenome 2022. odlučio da njegova izaslanstva i odbori više neće surađivati s iranskim vlastima;
1. izražava potpunu solidarnost s iranskim narodom i mirnim prosvjednim pokretom diljem zemlje koji podiže svoj glas protiv sustavnog ugnjetavanja žena i svih neistomišljenika te protiv vlade koja politički otpor brutalno guši u korijenu, primjenjuje smrtnu kaznu kao oružje kako bi ušutkala svoje stanovništvo i diskriminirala etničke skupine i vjerske manjine; smatra da su prosvjedi izraz iznimnog nezadovoljstva iranskog naroda duboko korumpiranom vladom te nasilnom, teokratskom i netransparentnom državom;
 2. najoštrije osuđuje nasilno uhićenje, zlostavljanje i maltretiranje Jine Mahse Amini od strane iranske „moralne“ policije, što je dovelo do njezine smrti; osuđuje propust iranskih vlasti da propisno istraže okolnosti smrti Jine Mahse Amini i da odgovorne za njezino ubojstvo pozovu na odgovornost;
 3. najoštrije osuđuje neometanu i nesrazmjernu uporabu sile iranske policije i sigurnosnih snaga protiv mirnog prosvjednog pokreta, što je dovelo do smrti stotina nedužnih osoba i stotina ozlijeđenih; zgrožen je ubojstvom stotina mirnih prosvjednika u Iranu;
 4. zgrožen je osudom i pogubljenjem Mohsena Shekarija, Majidreze Rahnavard, Mohammada Mehdija Karamija i Seyyeda Mohammada Hosseinija zbog njihova sudjelovanja u prosvjedima; osuđuje uhićenje, pritvaranje, mučenje i osuđivanje prosvjednika nakon izrazito nepravednih suđenja koja ne zadovoljavaju minimalne međunarodne standarde kojima je Iran obvezan;
 5. poziva iranske vlasti da bez odgode ponište nedavne smrtne kazne koje su već izrečene u kontekstu aktualnih prosvjeda i da svim pritvorenicima osiguraju pravičan sudski postupak; zahtijeva da iranske vlasti osiguraju da osobe koje su u bilo kojem obliku pritvora ili zatvora ne budu podvrнутne nikakvom obliku zlostavljanja;
 6. ponavlja kategorično i principijelno protivljenje EU-a primjeni smrtne kazne bilo kada i pod bilo kojim okolnostima;
 7. apelira na iransku vladu da odmah zaustavi nasilnu represiju nad prosvjedima te da pokrene neovisne istrage o ubojstvima prosvjednika; ponavlja da je pravo na mirno

okupljanje utvrđeno u članku 21. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, čija je Iran stranka;

8. zahtijeva od iranskih vlasti da odmah i bezuvjetno oslobode sve osobe koje su zatvorene isključivo zbog mirnog ostvarivanja svojih prava na slobodu izražavanja, udruživanja i mirnog okupljanja u kontekstu održanih prosvjeda i da odbace sve optužbe protiv njih; vrlo je zabrinut zbog uhićenja više od 80 medijskih djelatnika, uključujući Niloofara Hamedija, novinara koji je prvi izvjestio o uhićenju i hospitalizaciji Jine Mahse Amini, te poziva iranske vlasti da ih bez odgode oslobode;
9. osuđuje ometanje i prekid rada interneta koje su nametnule iranske vlasti i apelira na iransku vladu da odmah ponovno uspostavi potpuni pristup internetu i komunikaciji diljem zemlje te da prestane sa svim ometanjima, sprječavanjima ili ograničenjima mogućnosti iranskog naroda da slobodno i sigurno komunicira i pristupa informacijama; naglašava da ograničavanje pristupa internetu i ometanje usluga razmjene poruka krši i ozbiljno zadire u pravo građana na slobodu izražavanja i okupljanja, kako je utvrđeno u Međunarodnom paktu o građanskim i političkim pravima, čija je Iran stranka;
10. osuđuje sustavnu diskriminaciju žena koju provodi iranska vlada zakonima i propisima kojima se ozbiljno ograničavaju njihove slobode, životi i sredstva za život; posebno je zabrinut zbog ponižavajućeg zakona o obveznom nošenju pokrivala i njegove zlouporabne provedbe; smatra da žene imaju pravo samostalno odlučivati o svojoj odjeći; potiče iransku vladu da iskoristi prosvjede u cijeloj zemlji kao priliku za stavljanje izvan snage zakona kojima se nameće obvezno pokrivanje žena i djevojaka te da ukine „moralnu policiju“ koja provodi te zlostavljačke i diskriminatorne zakone;
11. apelira na iransku vladu da odmah i bezuvjetno pusti na slobodu sve borce za ljudska prava zatvorene zbog mirnog ostvarivanja svojeg prava na slobodu izražavanja i uvjerenja; poziva iranske vlasti da prestanu ciljano progoniti sve borce za ljudska prava u Iranu te da im zajamče da u svim okolnostima mogu provoditi svoje legitimne aktivnosti povezane s ljudskim pravima bez straha od odmazde i bez ikakvih restrikcija, uključujući sudsko uznemiravanje; poziva iransku vladu da prema zatvorenicima postupa s dužnim poštovanjem s obzirom na njihovo dostojanstvo i vrijednost koji su im inherentni kao ljudskim bićima;
12. pozdravlja odluku Vijeća UN-a za ljudska prava da uspostavi neovisnu međunarodnu misiju za utvrđivanje činjenica o Islamskoj Republici Iranu; poziva iransko vodstvo da stručnjacima i osoblju misije omogući ulazak u zemlju i prikupljanje dokaza bez upitanja vlade;
13. poziva iranske vlasti da upute trajni poziv za obilazak predstavnicima svih posebnih postupaka Vijeća UN-a za ljudska prava te da proaktivno surađuju; posebno apelira na njih da osiguraju da posebnom izvjestitelju UN-a o stanju ljudskih prava u Islamskoj Republici Iranu bude dopušten ulazak u zemlju;
14. traži od Visokog predstavnika Borrella i svih viših predstavnika EU-a i država članica da javno i privatno zahtijevaju hitan prestanak pogubljivanja prosvjednika, prekid nasilne represije protiv prosvjednika i bezuvjetno puštanje na slobodu svih osoba uhićenih zbog ostvarivanja prava na slobodu izražavanja, udruživanja i mirnog okupljanja; ohrabruje EU i njegove države članice da stupe u kontakt s Ujedinjenim

narodima i susjednim zemljama Irana kako bi ih potaknuli na pridruživanje diplomatskim i političkim snagama u izvršavanju pritiska na Iran kako bi se spriječila daljnja pogubljenja;

15. pozdravlja odluku Vijeća o uvođenju restriktivnih mjera za 60 iranskih pojedinaca i subjekata koji se smatraju odgovornima za smrt Jine Mahse Amini i nasilnu represiju nad mirnim prosvjednicima; poziva Europsko vijeće da proširi ciljane mjere protiv svih viših osoba u iranskoj vladi i sigurnosnom aparatu povezanih s nasilnim gušenjem, uhićenjima i pogubljenjem mirnih prosvjednika, počevši od iranskog predsjednika Ibrahima Raisija, kao i predsjednika iranskog parlamenta Mohammeda Baghera Ghalibafa; poziva Europsko vijeće da na popis mjera ograničavanja EU-a doda sve zastupnike u iranskom parlamentu koji su podržali poziv na „odlučno djelovanje“ protiv prosvjednika;
16. poziva potpredsjednika Komisije / Visokog predstavnika Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku te Europsko vijeće da IRGC klasificiraju kao terorističku organizaciju, osiguravajući pritom da negativne posljedice te mjere za humanitarnu i razvojnu pomoć EU-a te za iranske vojne obveznike unutar i izvan zemlje te druge posljedice ne nadmašuju političke i sigurnosne prednosti uvrštenja na popis;
17. poziva ESVD, Komisiju i države članice da povećaju potporu prosvjednicima u Iranu koji moraju napustiti zemlju, među ostalim brzim pristupom vizama i azilu te bespovratnim sredstvima za hitne slučajeve u okviru Instrumenta za susjedstvo, razvoj i međunarodnu suradnju – Globalna Europa i Europske zaklade za demokraciju; poziva ESVD da stupi u kontakt s neposrednim susjedima Irana kako bi se zajamčilo da granični prijelazi ostanu otvoreni za aktiviste koji bježe iz Irana i kako bi se osiguralo da ti pojedinci u tim zemljama mogu sigurno podnijeti zahtjev za azil u Europi;
18. poziva EU i njegove države članice da uspostave konkretnе mjere za zaštitu iranske dijaspore u EU-u, uključujući promicanje otvorenog prostora za raspravu i različita mišljenja;
19. poziva ESVD i države članice da pronađu načine za pružanje tehničke potpore onima koji pomažu iranskom civilnom društvu i da razviju njihove kapacitete, osiguravajući pritom iransku odgovornost za te aktivnosti;
20. poziva Komisiju da, uz strogo poštovanje načela nužnosti i proporcionalnosti, razmotri mogućnost da pružatelji komunikacijskih usluga s poslovnim nastanom u EU-u građanima Irana na raspolaganje stave alate, uključujući usluge videokonferencija, platforme za e-učenje, internetske karte i usluge računalstva u oblaku, kako bi im se osigurao pristup internetskim alatima i platformama koji su im potrebni za ostvarivanje njihovih ljudskih prava;
21. poziva Komisiju, ESVD i države članice da surađuju s UN-om i stave na raspolaganje sva sredstva za potporu pripremi i posjetu neovisne misije za utvrđivanje činjenica Iranu; poziva Visokog predstavnika Borrella da potakne iranske vlasti da dopuste ulazak neovisne misije UN-a za utvrđivanje činjenica u Iran;
22. poziva ESVD i države članice da iranski režim i dalje drže odgovornim za ubojstva vlastitog naroda i teška kršenja ljudskih prava;

23. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji, potpredsjedniku Komisije / Visokom predstavniku Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku, vladama i parlamentima država članica, Islamskoj savjetodavnoj skupštini, vladi Islamske Republike Irana i uredu vrhovnog vođe Islamske Republike Irana.